

Lịch sử lâu đời và hệ thống phong phú, đa dạng các làng nghề chính là nguồn tài nguyên có giá trị, phục vụ phát triển du lịch tại Phú Thọ. Các chương trình du lịch chuyên khảo, trải nghiệm làng nghề vừa góp phần giới thiệu, bảo tồn được các giá trị văn hóa địa phương, vừa nâng cao hiệu quả kinh tế thông qua việc “xuất khẩu tại chỗ” các sản phẩm lưu niệm, hàng hóa làng nghề tới du khách.

Truyền nghề. Ảnh: Đinh Quang Tú

ĐÁNH THỨC TIỀM NĂNG DU LỊCH LÀNG NGHỀ PHÚ THỌ

BÙI THỊ HOA*

Đến hết năm 2017, toàn tỉnh đã có 73 làng nghề nông thôn được UBND tỉnh công nhận, thu hút khoảng trên 20.000 lao động. Tổng doanh thu của các làng nghề khoảng 1.000 tỷ đồng. Trong số 73 làng nghề, Phú Thọ có nhiều làng có thế mạnh, có điều kiện để phát triển các sản phẩm du lịch làng nghề hấp dẫn, đặc sắc như: làng nghề Hùng Lô, làng nón lá Sai Nga, Gia Thanh, làng ủ ấm Sơn Vi, làng sinh vật cảnh Hùng Long, làng tương Bợ... Đặc biệt, một điểm làng nghề mà du khách không nên bỏ lỡ khi về với đất Tổ Phú Thọ là làng Hùng Lô. Đến thăm Hùng Lô, du khách sẽ được tham quan một không gian đậm chất làng quê Bắc Bộ với lối kiến trúc đình cổ từ thời Hậu Lê, những nếp nhà cổ có tuổi đời hàng trăm năm; thưởng thức những câu ca xoan mượt mà; trải nghiệm công việc làm mỳ gạo, làm miến, gói bánh chưng và nếm thử những thứ quà quê truyền thống. Hiện nay đây đã có một số gia đình kinh doanh du lịch homestay, phục vụ khách tham quan kết hợp nghỉ ngơi, ăn

uống. Hàng năm, làng Hùng Lô đón hàng nghìn lượt du khách tham quan. Năm 2017, Hùng Lô đã đón 30 đoàn khách quốc tế với 500 lượt khách trong chương trình du lịch đường sông. Chỉ trong 6 tháng đầu năm 2018, Hùng Lô đã tiếp đón 16 đoàn khách quốc tế với khoảng 460 lượt (Theo số liệu của Trung tâm Xúc tiến Du lịch Phú Thọ).

Tuy nhiên, việc phát triển các sản phẩm du lịch làng nghề vẫn gặp phải một số hạn chế như: tính mùa vụ, một số sản phẩm du lịch làng nghề chưa thực sự hấp dẫn; địa điểm và không gian giới thiệu, quảng bá, bày bán các sản phẩm lưu niệm chưa nhiều; hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch có quy mô nhỏ, nhiều cơ sở đang bị xuống cấp...

Để đưa các làng nghề truyền thống thoát khỏi tình trạng khó khăn, tỉnh Phú Thọ đã xây dựng chiến lược phát triển bền vững cho các làng nghề; gắn phát triển làng nghề với khai thác tốt tiềm năng du lịch, mở rộng xuất khẩu, trong đó lấy du lịch làm động lực, trọng tâm cho phát triển.

Khảo sát, xây dựng các chương trình du lịch kết hợp trải nghiệm làng nghề

Các chương trình du lịch kết hợp các hoạt động tham quan, trải nghiệm làng nghề chính là hạt nhân cốt lõi nhất của một sản phẩm du lịch làng nghề. Để hiện thực hóa, trước tiên các cơ quan quản lý nhà nước, doanh nghiệp du lịch cần tổ chức khảo sát, lựa chọn, liên kết những làng nghề có điều kiện lợi thế về vị trí địa lý, có các sản phẩm đặc trưng, bố trí gắn với các tuyến du lịch trên địa bàn tỉnh, thực hiện chiến lược “mỗi làng một sản phẩm” theo chủ trương phát triển làng nghề chung.

Có thể dựa trên các tuyến du lịch nội tỉnh, liên tỉnh để xây dựng và thực hiện các chương trình du lịch:

Tuyến du lịch Việt Trì - Xuân Sơn (Việt Trì - Thanh Sơn - Tân Sơn): tập trung phát triển các làng nghề phục vụ du lịch tại huyện Thanh Sơn, Tân Sơn, giới thiệu các sản phẩm làng nghề: làng chè Địch Quả, chè Văn Luông, quần áo thổ cẩm Kim Thượng...

Tuyến du lịch Việt Trì - Đào Ngạc (Việt Trì - Tam Nông - Thanh Thủy): có thể phát triển các sản phẩm làng nghề đan lát Thanh Uyên, mộc Hiến Quan, sơn Tam Nông, tương làng Bợ, sinh vật cảnh Tân Phương (Thanh Thủy)...

* Khoa Khoa học Xã hội và Văn hóa Du lịch, trường Đại học Hùng Vương, tỉnh Phú Thọ

Tuyến du lịch Việt Trì - Phú Ninh - Đoàn Hùng (đi Tuyên Quang, Yên Bái): giới thiệu các sản phẩm làng nghề bún bánh Hùng Lô, nón lá Gia Thanh, chè Phú Hộ, mộc Vân Du, sinh vật cảnh Hùng Long...

Tuyến du lịch đến Hùng - đến Mẫu Âu Cơ, đầm Ao Châu (Việt Trì - Lâm Thao - Cẩm Khê - Hạ Hòa): tập trung phát triển các làng nghề và các sản phẩm làng nghề tương Dục Mỹ, rần Tứ Xã, nón lá Sai Nga, mỳ bún bánh Hiền Đa, chè Hạ Hòa...

Một số chương trình du lịch kết hợp trải nghiệm làng nghề ở Phú Thọ hiện nay đang được khai thác, được đánh giá cao về sức hấp dẫn như: chương trình “Về miền đất Tổ Hùng Vương”: Hà Nội - Khu di tích lịch sử đền Hùng - làng nghề Hùng Lô - miếu Lãi Lèn - Hà Nội; *chương trình du lịch đường sông:* làng Hùng Lô - Khu di tích lịch sử đền Hùng - làng nón Gia Thanh... và các chương trình du lịch nội tỉnh khác: Khu di tích lịch sử đền Hùng - miếu Lãi Lèn (thường thức di sản văn hóa hát xoan Phú Thọ) - làng cổ Hùng Lô - Bảo tàng Hùng Vương - Trung tâm thương mại Vincom; Quần thể di tích đền, chùa Tam Giang - Bảo tàng Hùng Vương - Khu di tích lịch sử đền Hùng - miếu Lãi Lèn - làng cổ Hùng Lô...

Tăng cường liên kết, phối hợp, phân chia lợi ích hài hòa giữa các bên liên quan

Các doanh nghiệp lữ hành là đơn vị thiết kế, xây dựng nên các chương trình du lịch làng nghề hấp dẫn - là yếu tố “cốt lõi”, trọng tâm của một sản phẩm du lịch làng nghề; đồng thời cũng chính là cầu nối trung gian đưa các chương trình đó đến với du khách nhanh và hiệu quả nhất.

Ngoài ra, phát triển sản phẩm du lịch làng nghề cần gắn chặt chẽ với sinh kế của cộng đồng địa phương. Việc phân chia lợi ích cần dựa trên những nguyên tắc cơ bản: người dân địa phương hay các tổ chức kinh tế ở làng nghề cung cấp hàng hóa, sản phẩm lưu niệm và dịch vụ cho các doanh nghiệp du lịch, khách du lịch; thành lập và đưa vào hoạt động các doanh nghiệp du lịch vừa và nhỏ hoặc các tổ chức liên doanh bởi người dân địa phương; phân phối lại số tiền thu được từ thuế hay các khoản phí từ khách du lịch hoặc các doanh nghiệp kinh doanh du lịch với cộng đồng dân cư tại làng nghề; du khách, các đơn vị kinh doanh du lịch tự nguyện ủng hộ, giúp đỡ người dân địa phương; đầu tư nâng cấp cơ sở hạ tầng, đem lại lợi ích cho người dân trực tiếp hoặc thông qua sự hỗ trợ của các lĩnh vực khác. Ngược lại, người dân địa phương phải ý thức sâu sắc về trách nhiệm của mình trong phát triển làng nghề, quảng bá, giới thiệu, bày bán “có văn hóa” các sản phẩm lưu niệm mang đặc trưng văn hóa địa phương.

Đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch, lao động làng nghề

Người dân làm nghề cần được tăng cường đào tạo và bồi dưỡng trình độ văn hóa, trình độ tay nghề để ngày càng hoàn thiện, nâng cao chất lượng các sản phẩm, hàng hóa làng nghề. Cần thực hiện việc tôn vinh các nghệ nhân làng nghề và bồi dưỡng thêm cho người dân các nghiệp vụ, kỹ năng cơ bản về du lịch (hướng dẫn, thuyết minh).

Đội ngũ nhân lực du lịch như hướng dẫn viên, nhân viên phục vụ tại các cơ sở dịch vụ

Kế hoạch số 5025/KH-UBND về phát triển làng nghề nông thôn tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2016 - 2020 của UBND tỉnh Phú Thọ nhấn mạnh mục tiêu chung là “Phát triển ngành nghề nông thôn với quy mô, trình độ công nghệ ngày càng tiên tiến; chú trọng phát triển làng nghề với các sản phẩm là thế mạnh của tỉnh, có giá trị kinh tế cao, gắn sản xuất làng nghề với các hoạt động du lịch, văn hóa, lễ hội truyền thống của tỉnh từng bước nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho người dân”.

cần được đào tạo bài bản về chuyên môn nghiệp vụ kỹ năng cũng như kiến thức bổ trợ. Ngành Du lịch Phú Thọ cần phối hợp với Tổng cục Du lịch và các cơ sở đào tạo về du lịch tổ chức lớp bồi dưỡng nghiệp vụ du lịch cho đội ngũ lao động tại các đơn vị kinh doanh du lịch.

Hoàn thiện và nâng cao chất lượng các dịch vụ du lịch làng nghề

Hoạt động tư vấn dịch vụ lữ hành: kết nối với cơ quan chuyên trách trong việc liên hệ trực tiếp và gửi các chương trình du lịch nội tỉnh, liên tỉnh kết nối làng nghề theo các mùa trong năm đến các đơn vị lữ hành trong cả nước; phối hợp với Hiệp hội Du lịch Phú Thọ, Hội Lữ hành Phú Thọ xây dựng các tour du lịch nội tỉnh, liên kết tour Đông - Tây Bắc phục vụ khách du lịch.

Hoạt động tư vấn, thuyết minh hướng dẫn: kết nối với cơ quan chuyên trách tư vấn, hỗ trợ thông tin, phục vụ đón tiếp, thuyết minh hướng dẫn tham quan du lịch Phú Thọ qua kênh trực tiếp và gián tiếp cho khách du lịch.

Tổ chức các hoạt động xúc tiến, quảng bá các sản phẩm du lịch làng nghề

Tập hợp danh mục, thống kê các sản phẩm du lịch, sản phẩm làng nghề đặc trưng của tỉnh trưng bày, giới thiệu tại Quầy Thông tin Du lịch Phú Thọ (Khu Di tích lịch sử đền Hùng), đền Mẫu Âu Cơ và tại gian trưng bày, giới thiệu, quảng bá du lịch Phú Thọ trong dịp Giỗ tổ Hùng Vương - Lễ hội đền Hùng và các hội chợ, triển lãm như Hội chợ Du lịch quốc tế VITM - Hà Nội...

Tăng cường quảng bá các sản phẩm du lịch làng nghề trên các kênh thông tin đại chúng, trên các website (dulichphutho.com.vn, dulichtaybac.vn...), các trang mạng xã hội... nhằm kết hợp giới thiệu về các sản phẩm du lịch làng nghề Phú Thọ đến các đơn vị, công ty du lịch và du khách...■

Đình làng ngày giỗ Tổ. Ảnh: Vũ Mạnh Cường

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Thọ (2016). Kế hoạch phát triển làng nghề nông thôn tỉnh Phú Thọ giai đoạn 2016 - 2020, Việt Trì.
2. Phạm Hồng Long (2016). Phát triển du lịch bền vững, Bài giảng chuyên đề cao học Du lịch khoa Du lịch học, ĐH KHXH&NV, Hà Nội.